

AUDIODESKRYPCJA – NOWE TRENDY

ANNA JANKOWSKA
Uniwersytet Jagielloński
anna.m.jankowska@uj.edu.pl

AGNIESZKA SZRKOWSKA
Uniwersytet Warszawski
a.szarkowska@uw.edu.pl

Katedra UNESCO do Badań nad Przekładem i Komunikacją Międzykulturową
Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

O CZYM DZIŚ BĘDZIE?

- Audiodeskrypcja z syntezą mowy.
- Audiodeskrypcja do filmów zagranicznych.
- Audiodeskrypcja tłumaczona.
- Audiodeskrypcja jako przekład.

HISTORIA W PIGUŁCE

- Lata 50. - Hiszpania
- Lata 70/80. - USA
- Lata 90. - Europa i Polska
 - Andrzej Woch (1999)
 - Fundacja Audiodeskrypcja (2006)

AUDIODESKRYPCJA Z SYNTEZĄ MOWY

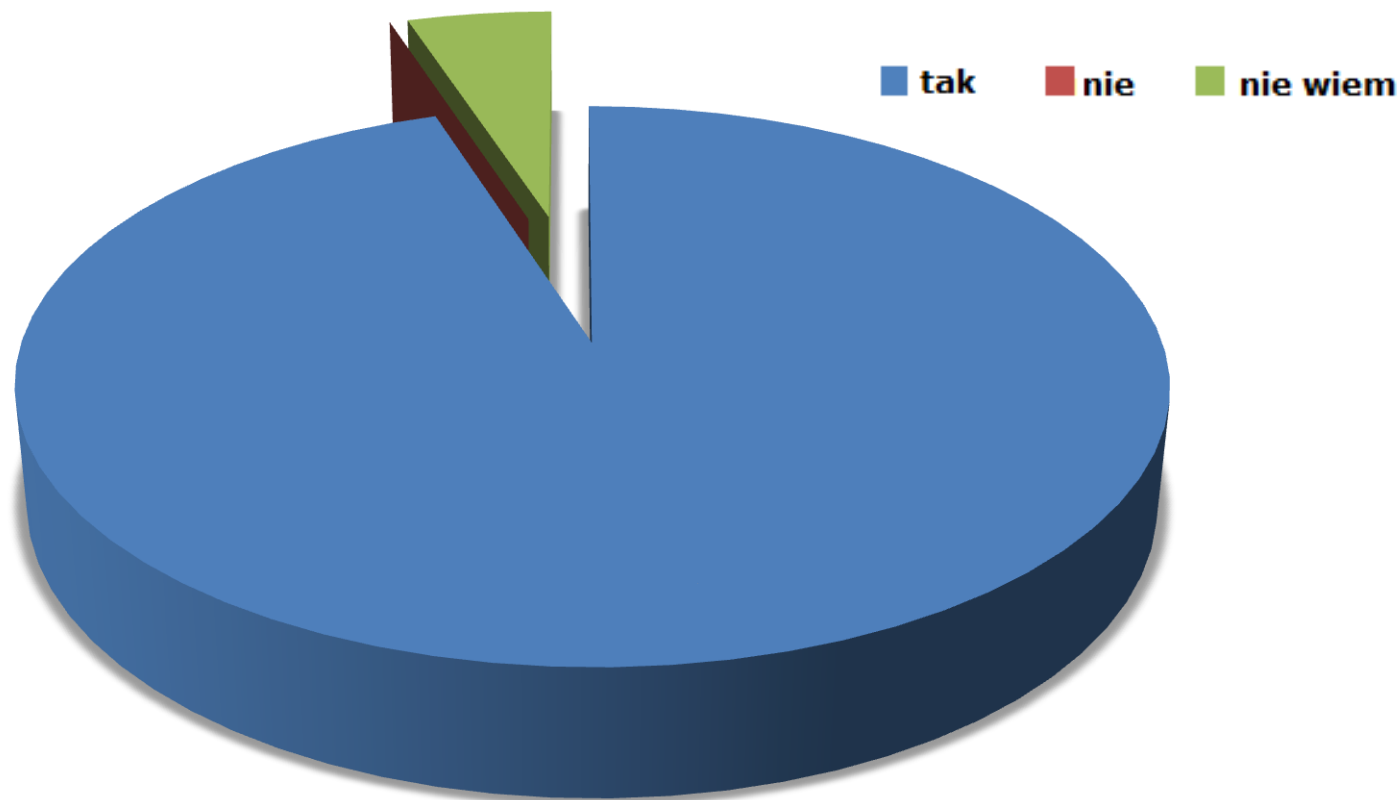

SKĄD POMYSŁ?

- Stworzenie i nagranie audiodeskrypcji jest kosztowne.
- Audiodeskrypcja mogłaby być bardziej dostępna (np. udostępniana w plikach tekstowych).
- Wiele osób niewidomych korzysta z syntezy mowy na co dzień.

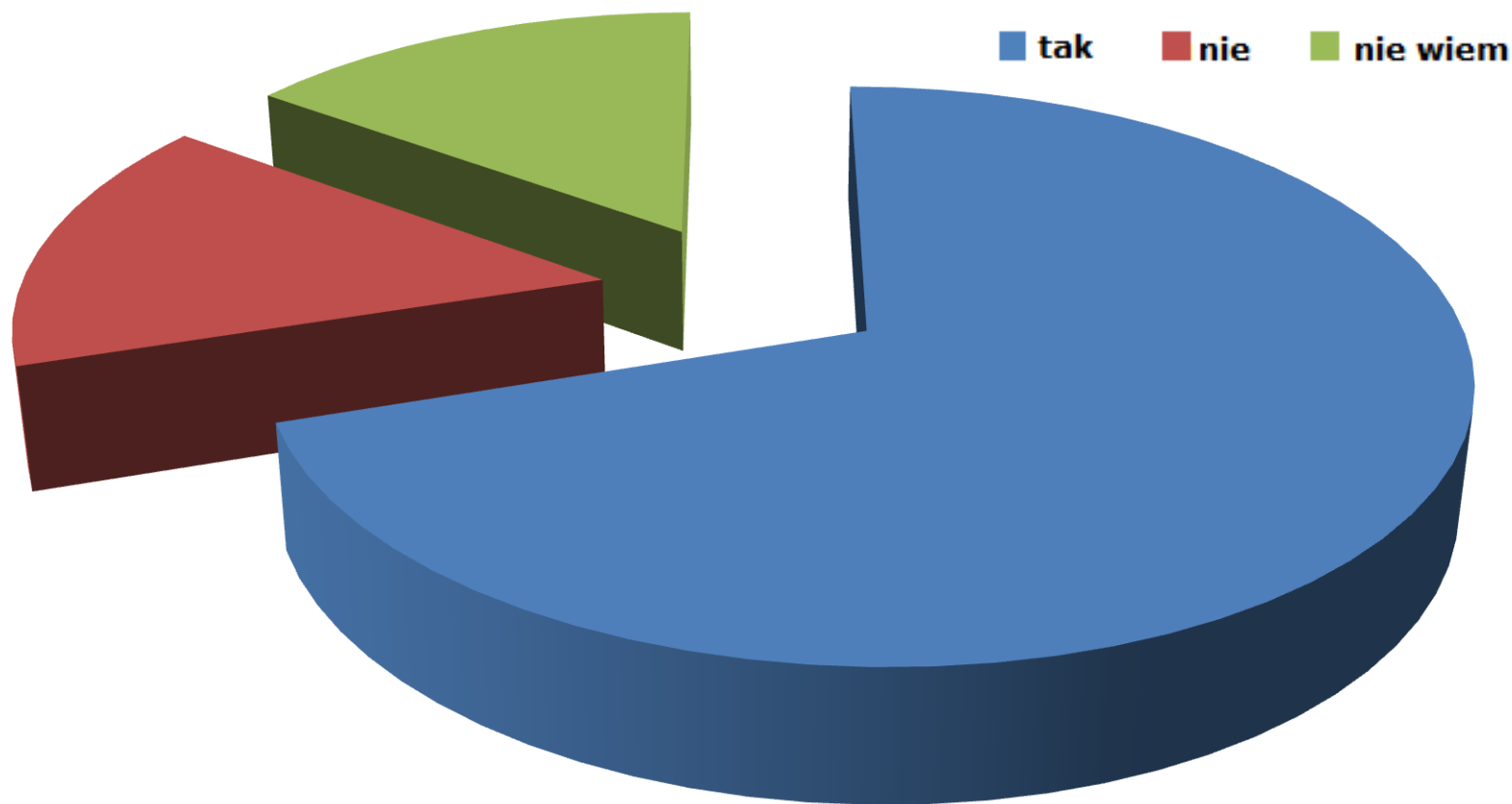
CZY AKCEPTUJESZ AD SYNEZĄ MOWY JAKO ROZWIĄZANIE TYMCZASOWE?

* Wyniki na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w Krakowie i Warszawie na grupie około 100 osób.

CZY AKCEPTUJESZ AD SYNEZĄ MOWY JAKO ROZWIĄZANIE STAŁE?

* Wyniki na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w Krakowie i Warszawie na grupie około 100 osób.

AUDIODESKRYPCJA DO FILMÓW ZAGRANICZNYCH

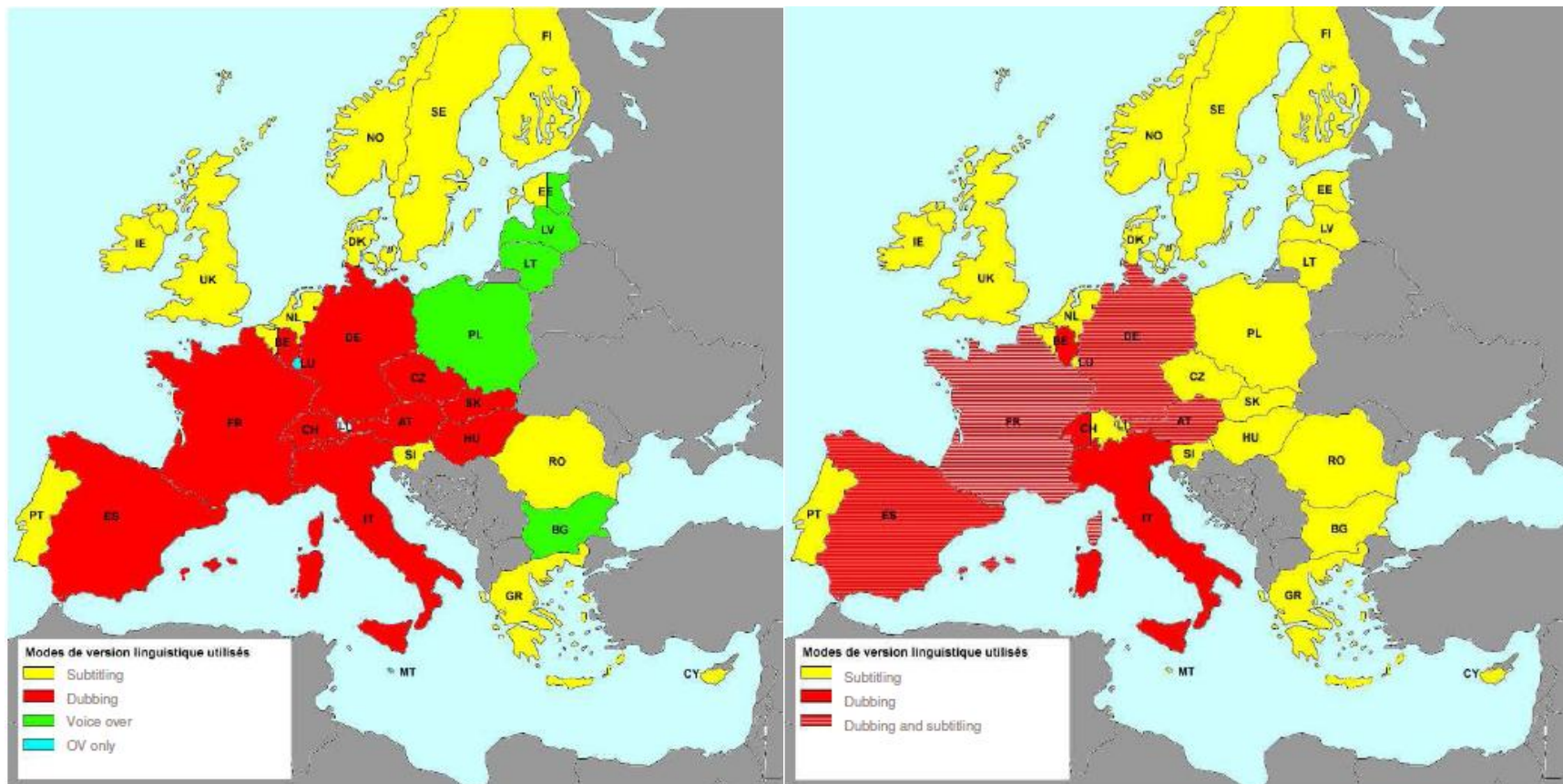

SKĄD POMYSŁ?

- W Polsce audiodeskrypcję tworzy się głównie do filmów polskojęzycznych.
- Większość filmów wyświetlanych w Polsce to filmy obcojęzyczne.
- Audiodeskrypcja ma otwierać drzwi do kultury, udostępniając jedynie polskie filmy jedynie je uchyla.
- Osoby niewidome chcą oglądać filmy obcojęzyczne.
- Mówi się, że osoby niewidome nie poradzą sobie z odbiorem trzech ścieżek na raz (audiodeskrypcja, wersja lektorska, oryginalna ścieżka dźwiękowa).
- W 1999r. Andrzej Woch stworzył audiodeskrypcję m.in. Do „Rio Bravo”, „Zapach kobiety”, „Tytanica”. Filmy zostały dobrze przyjęte.

AUDIOWIZUALNA MAPA EUROPY

CO Z TEGO WYNIKA?

TVN

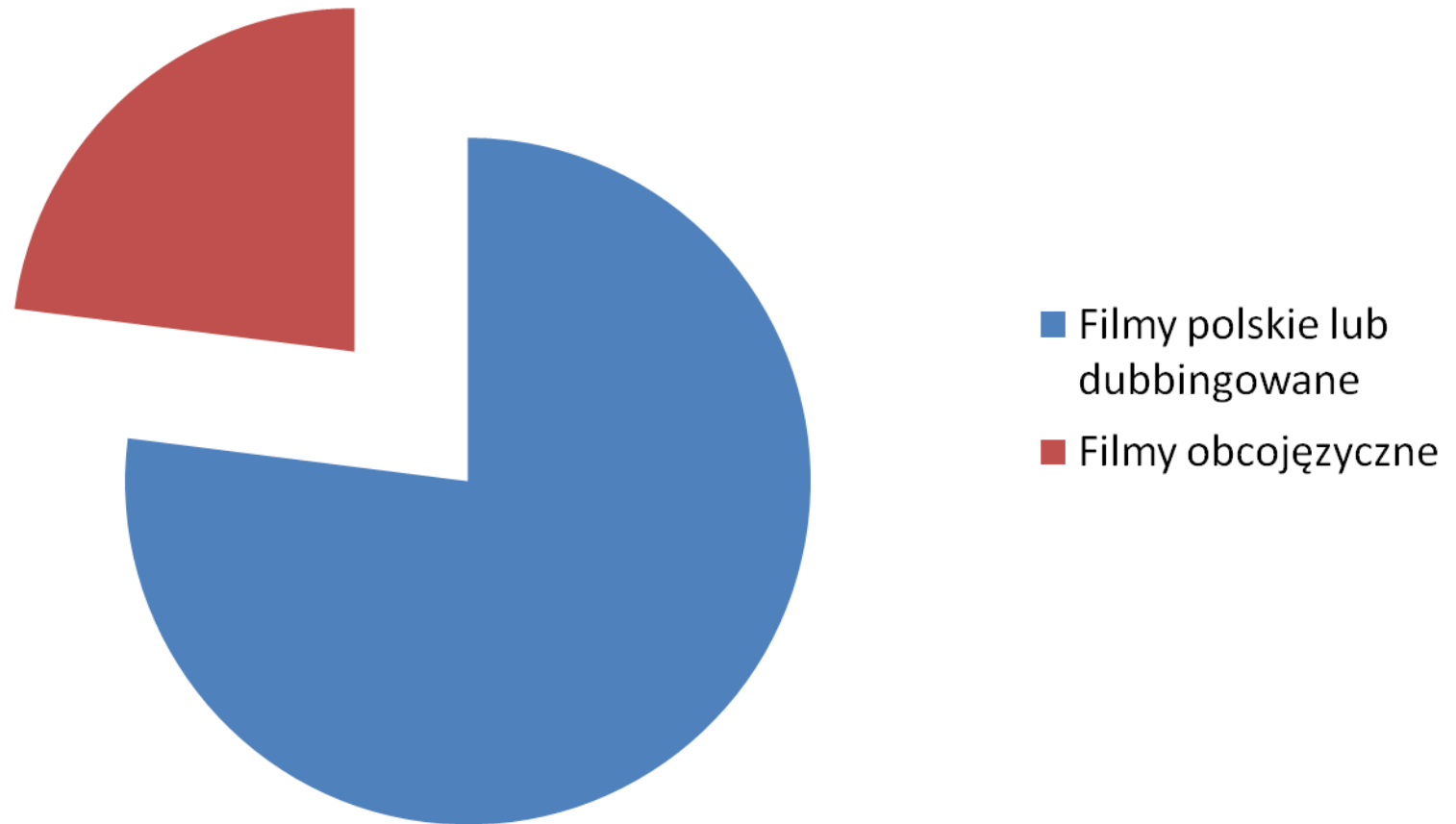
20:00 **Superkino - Na własną rękę** - film sensacyjny, USA 2002
Reż. Andrew Davis
Wyk. Arnold Schwarzenegger jako Gordy Brewer, Francesca Neri...

22:15 **Połowanie na "Czerwony Październik"** - film sensacyjny, USA 1990
Reż. John McTiernan
Wyk. Alec Baldwin jako Jack Ryan, Sean Connery jako kapitan...

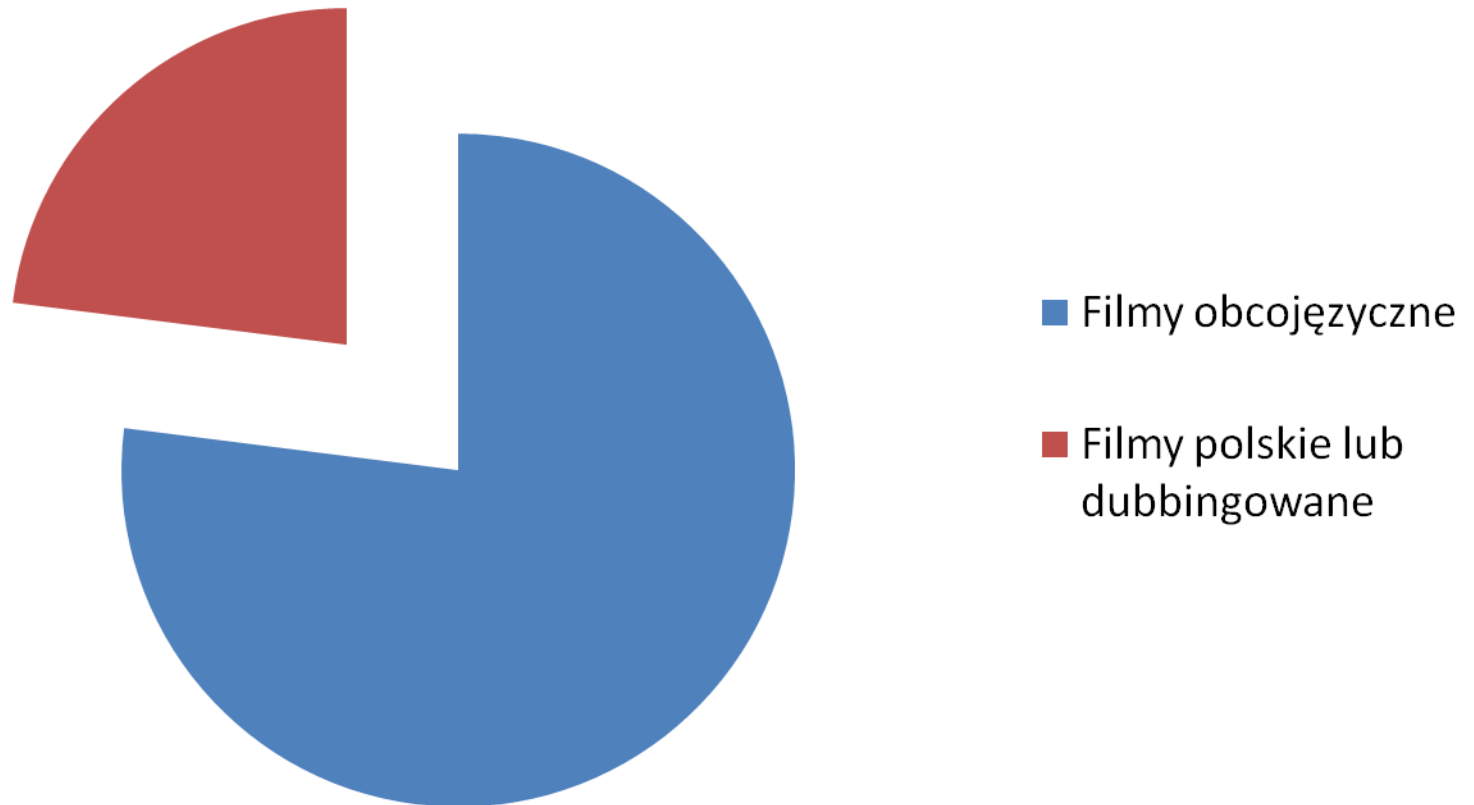
Poniedziałek, 7 Czerwca	
Zatoka delfinów (Seans z hejnałem)	12:00
Człowiek, który gapił się na kozy	13:15
Co nas kręci, co nas podnieca	13:35
Samotny mężczyzna	13:45
Zakochany Nowy Jork	15:00
Zatoka delfinów	15:15
Prorok	15:30
Co nas kręci, co nas podnieca	17:00
Jaśniejsza od gwiazd (Pina Bausch - przegląd filmów)	17:05 18:30
Prorok	18:35
Walce (Pina Bausch - przegląd filmów)	19:00
Samotny mężczyzna	19:15
Café Müller (Pina Bausch - przegląd filmów)	20:30
Zatoka delfinów	21:00
Człowiek, który gapił się na kozy	21:15

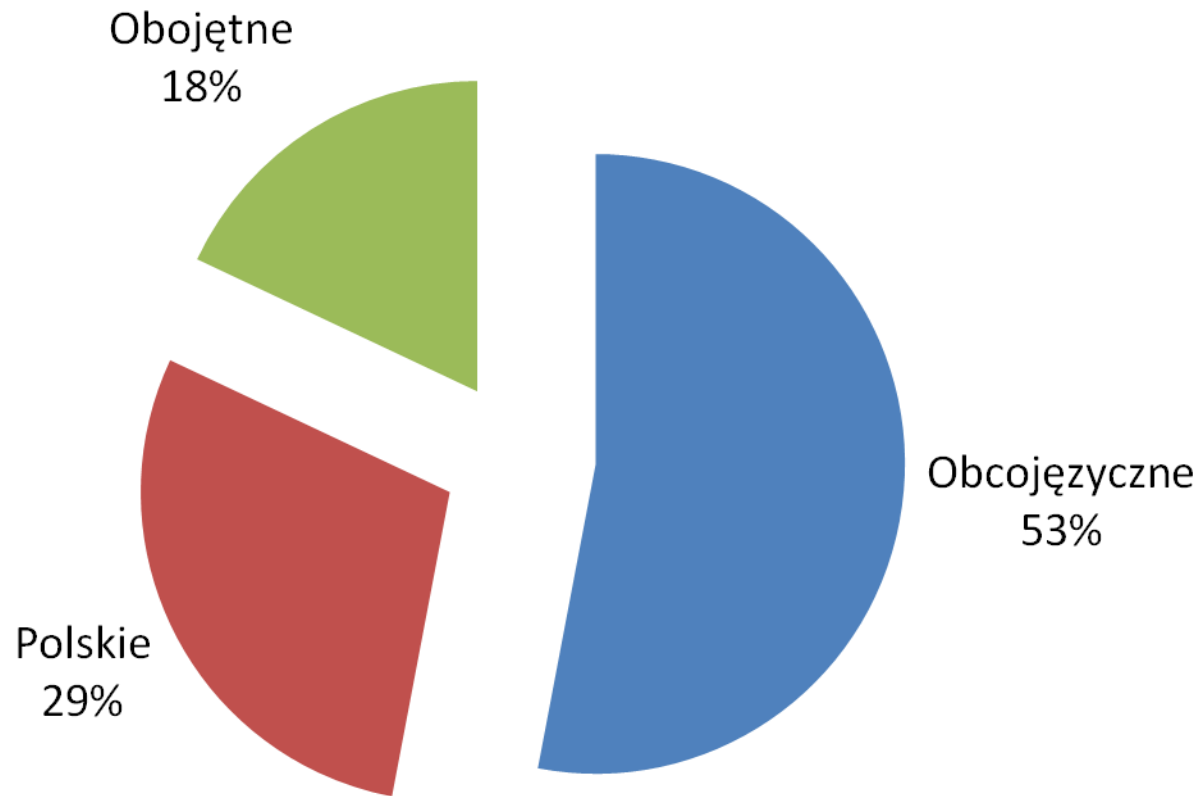
FILMY Z AUDIODESKRYPCJĄ DOSTĘPNE W POLSCE

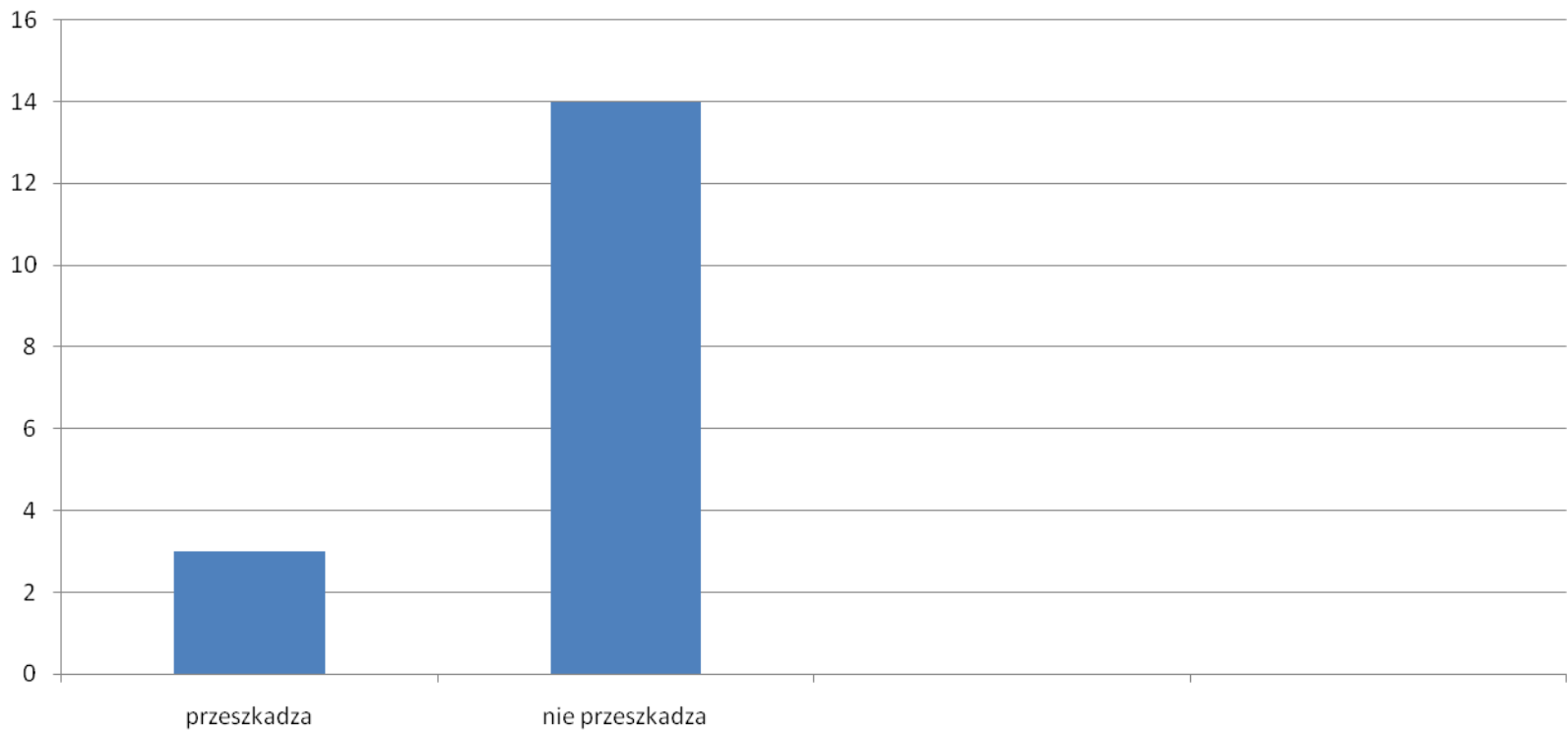
STRUKTURA RAMÓWEK I REPERTUARÓW KIN

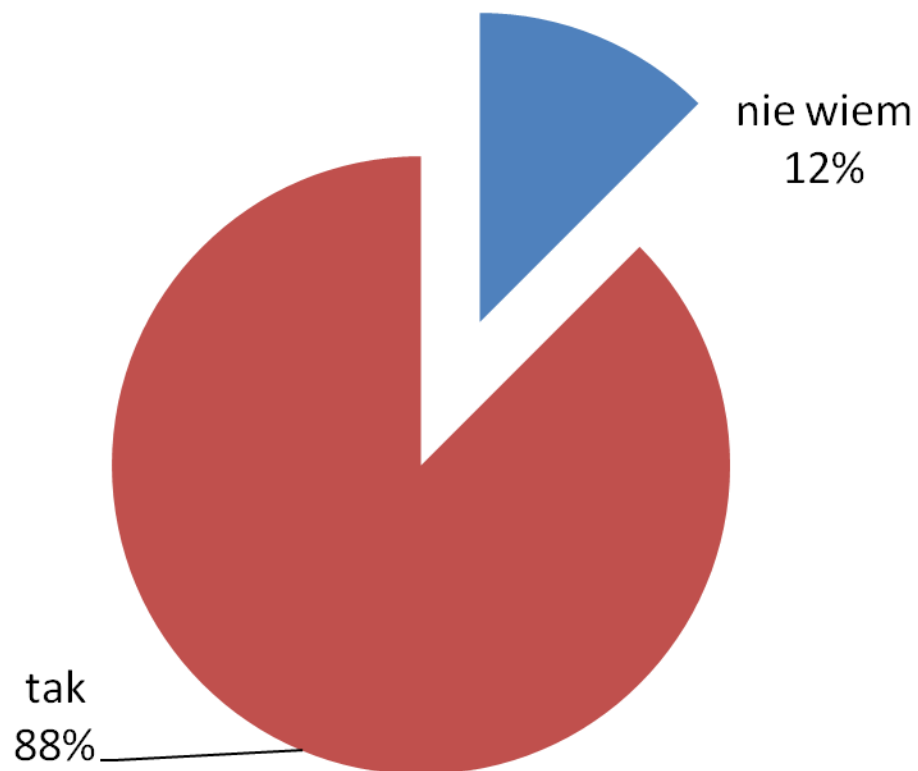
JAKIE FILMY Z AUDIODESKRYPCJĄ CHCIAŁBYŚ OGLĄDAĆ?

CZY PRZESZKADZAJĄ CI GŁOSY ORYGINAŁU W TLE?

CZY CHCIAŁBYŚ ZOBACZYĆ WIĘCEJ FILMÓW ZAGRANICZNYCH Z AUDIODESKRYPCJĄ?

OPINIE PO POKAZIE

*To pierwszy film
zagraniczny, jaki widziałem
od 11 lat.*

*Jestem autentycznie
wzruszony.*

TŁUMACZENIE SKRYPTÓW AUDIODESKRYPCJI Z ANGIELSKIEGO NA POLSKI

SKĄD POMYSŁ?

- Tworzenie AD jest czasochłonne i kosztowne.
- Brak jest wyszkolonych specjalistów.
- Międzynarodowe koncerny tłumaczą skrypty napisów.
- Wielka Brytania dysponuje dużą bazą dobrych jakościowo skryptów w języku angielskim.
- To rozwiązanie może zwiększyć ilość audiodeskrypcji nie obniżając jakości.

Strategie tworzenia AD

```
graph TD; A[Strategie tworzenia AD] --> B[Tworzenie audiodeskrypcji przez audiodeskrytora]; A --> C[Tłumaczenie skryptu]; A --> D[Tworzenie audiodeskrypcji przez audiodeskrytora/-ów z udziałem osoby niewidomej];
```

Tworzenie audiodeskrypcji przez audiodeskrytora

Tłumaczenie skryptu

Tworzenie audiodeskrypcji przez audiodeskrytora/-ów z udziałem osoby niewidomej

AUDIODESKRYPCJA - PROCES POWSTAWANIA

1. Zapoznanie się z produktem audiowizualnym

2. Tworzenie skryptu

3. Synchronizacja czasowa

3a) z głosem

3b) z syntezatorem mowy

4. Poprawki

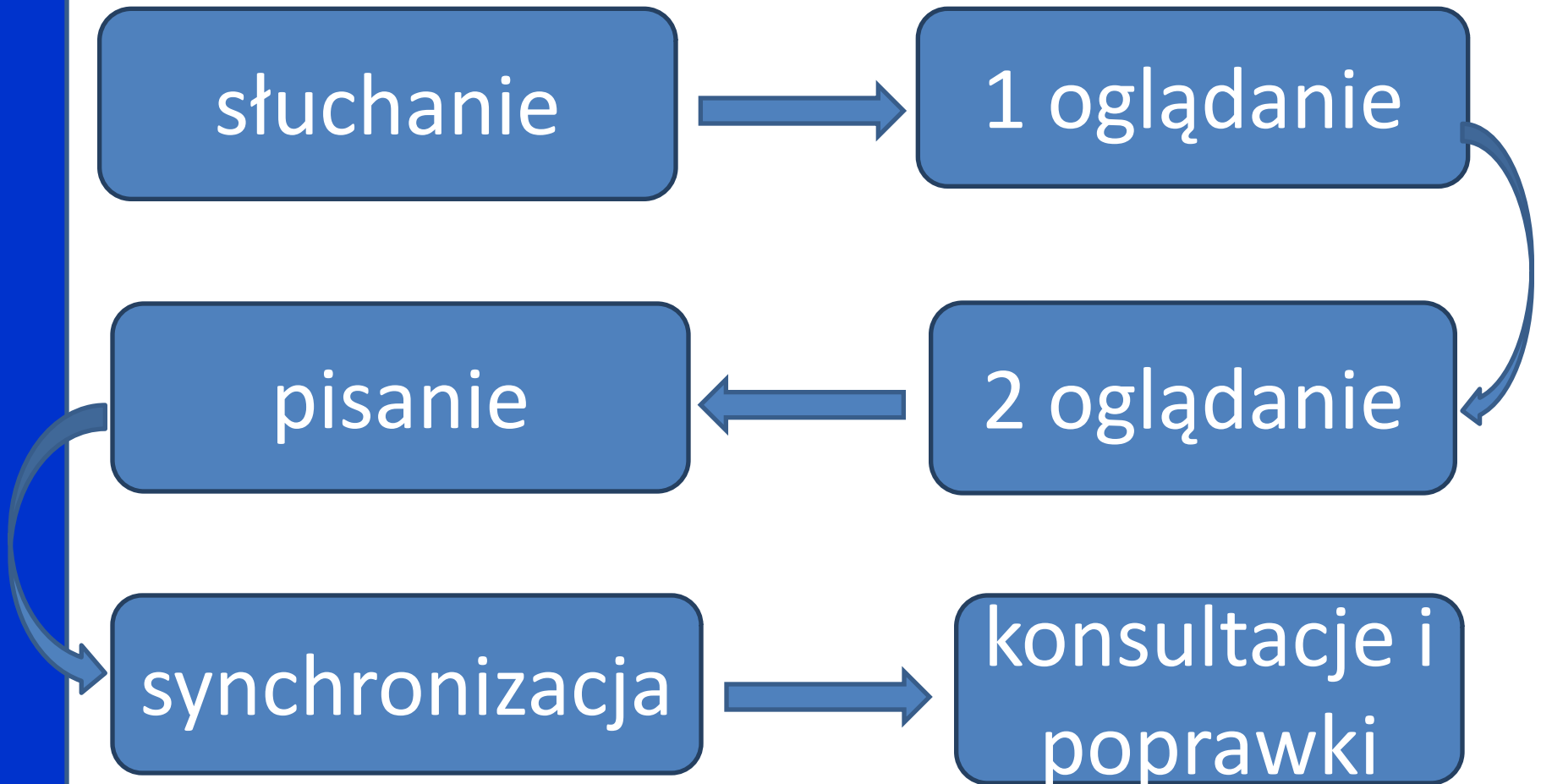
5. Przygotowanie ostatecznej wersji:

5a) nagranie

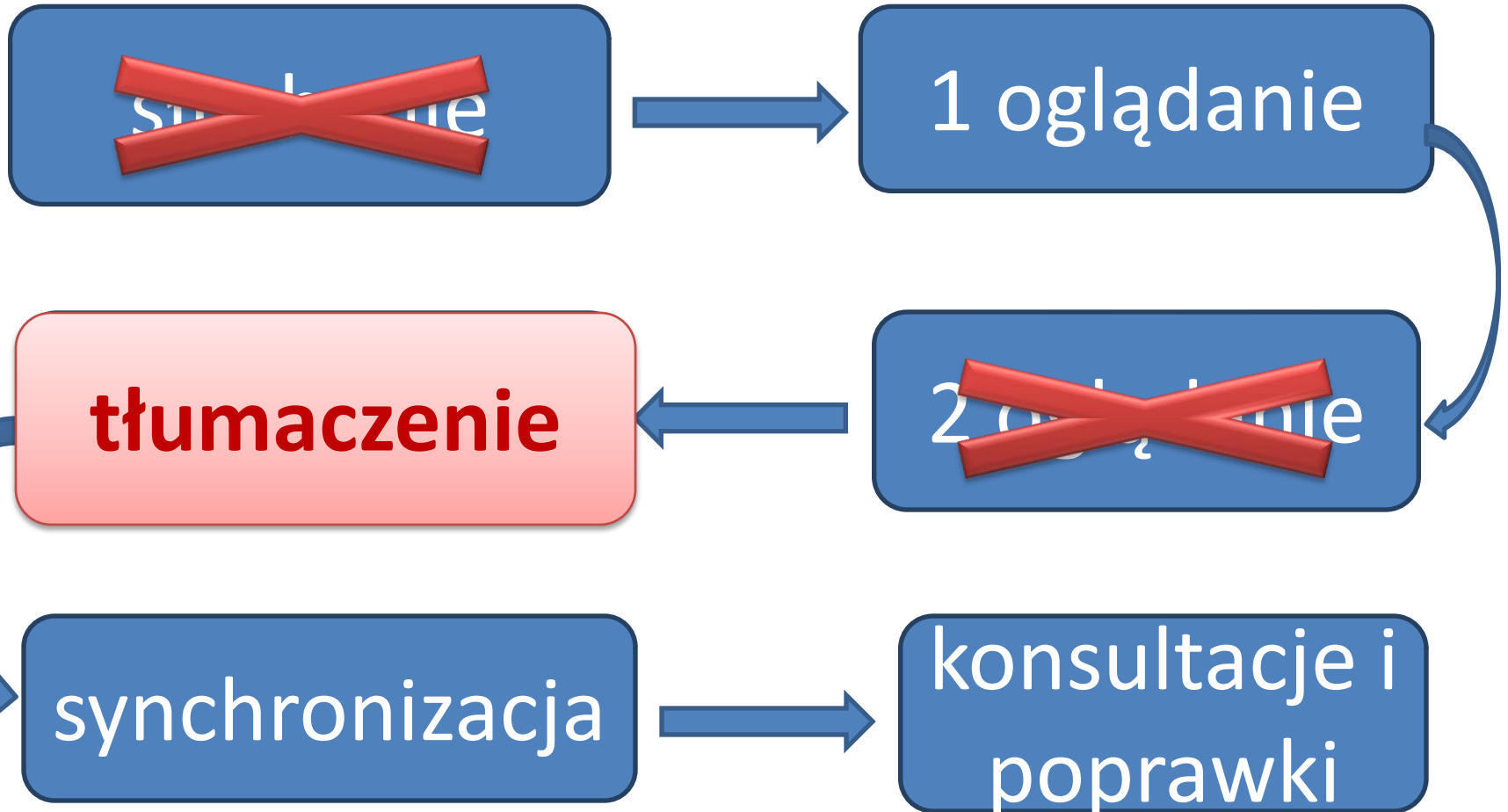
5b) przygotowanie skryptu
do odczytu

TWORZENIE SKRYPTU

TŁUMACZENIE SKRYPTU

FILMY DUBBINGOWANE

	PISANIE	TŁUMACZENIE
Ice Age 2	35 godz.	12 godz.
Harry Potter 1	30 godz.	14 godz.
Harry Potter 3	71 godz.	20 godz.
ŚREDNIO	45 godz.	15 godz.

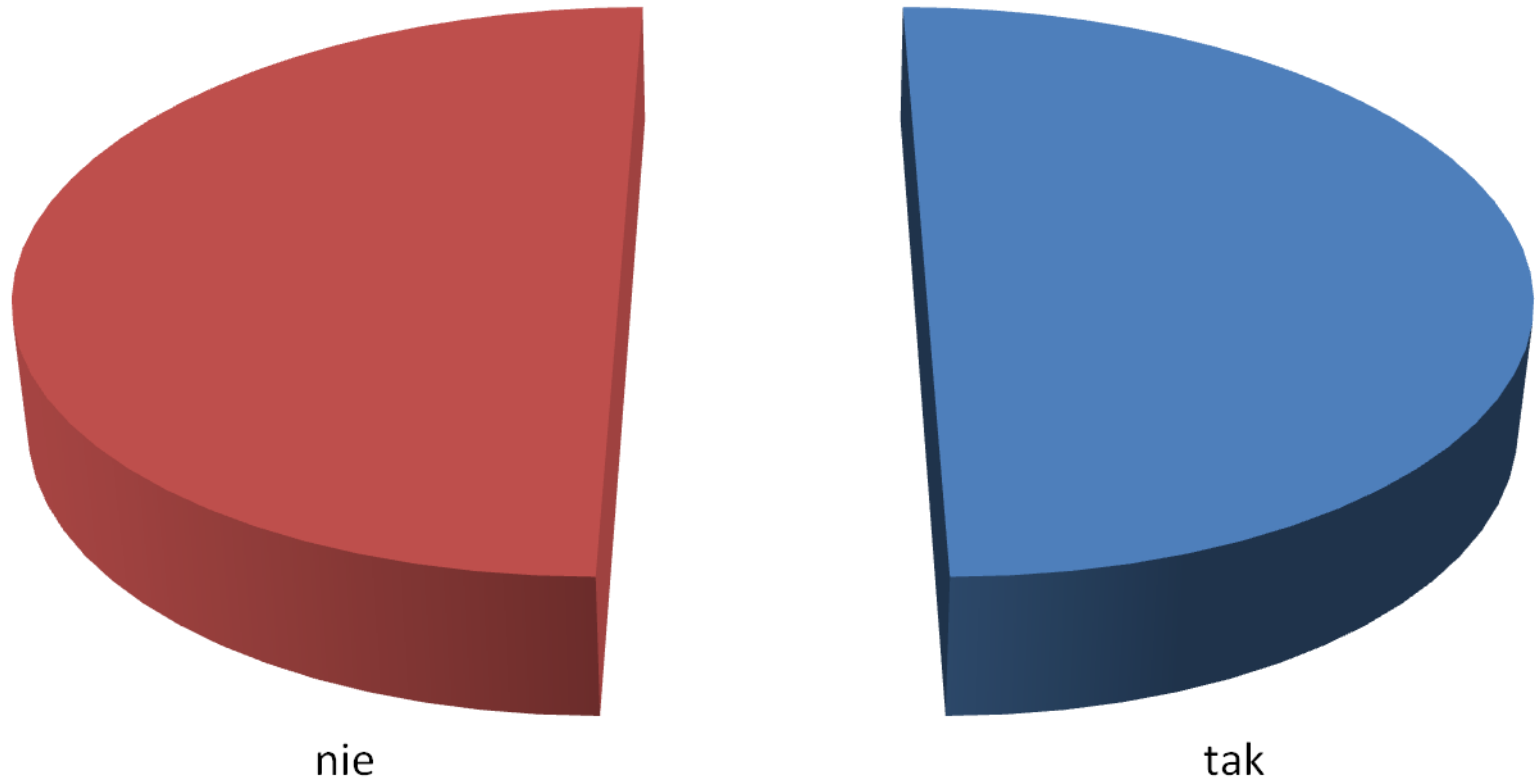

FILMY W WERSJI LEKTORSKIEJ

	PISANIE	TŁUMACZENIE
Big Fish	24 godz.	12 godz.
Iris	24 godz.	24 godz.
Birdcage	35 godz.	10 godz.
Shawshank	22 godz.	13 godz.
MI	30 godz.	12 godz.
ŚREDNIO	27 godz.	14 godz.

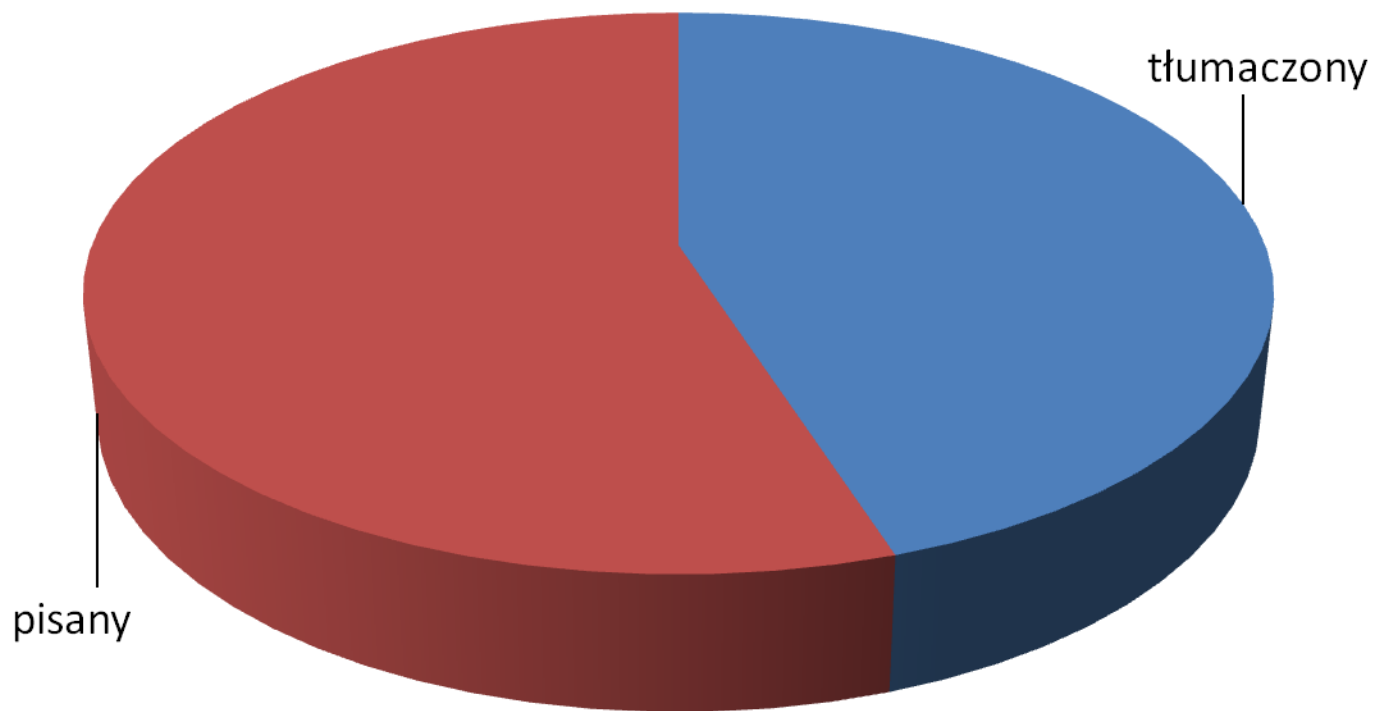
CZY DOSTRZEGŁES RÓŻNICE POMIĘDZY SKRYPTAMI?

* Wyniki badań wśród publiczności oglądającej ten sam film ze skryptem tłumaczonym i skryptem pisanym

KTÓRY OPIS PODOBAŁ CI SIĘ BARDZIEJ?

CO Z TEGO WYNIKA?

- Tłumaczenie jest szybsze
- Jakość jest porównywalna
- Tłumaczenie może być częścią szkolenia
- Pozwala to na dołączanie AD do filmów wydawanych przez duże koncerny

AUDIODESKRYPCJA JAKO TŁUMACZENIE I CO Z TEGO WYNIKA

- Audiodeskrypcja jako tłumaczenie
 - interjęzykowe
 - intrajęzykowe
 - **intersemiotyczne**
- Strategie zamiast zasad
 - odejście od kryterium obiektywności
 - eksperymenty z audiodeskrypcją interpretującą
 - eksperymenty z audiodeskrypcją zawierającą elementy języka filmowego

